

diem apud scriptores cœtaneos : in vetere Martyrologio dicitur benefactor singularis ecclesiæ, cujus vigilantia solers in gregis custodia facile deprehenditur ex sanctissimis constitutionibus, aliisque præceptis synodalibus de septem sacramentis. De eo chronicon Antissiodorense : « Odo Parisiensis episcopus obiit vir æmulator virtutis, et vitiorum egregius insectator, qui inter cætera bona quibus enituit, id habebat præcipuum, quod in beneficiis ecclesiasticis conferendis, non ad genus, non ad munus, non ad preces, sed ad mores scientiamque respiceret, nec nisi dignos ad dignitates ecclesiasticas promoveret : hinc est quod ejus studio Guillelmus ad Bituricensem, Gaufridus ad Turo-nensem, Albericus ad Remensem archiepiscopatum promoti sunt, quorum prior Caroliloci abbas existit, alii duo Parisienses archidiaconi sibi invicem successerunt, viri insignes ac timentes Deum,

A honestatisque ac justitiæ præcipui sectatores. Ipso præterea salagente ac suggerente actum est, ut dominus papa principes et populos per Gallias concitaret ad debellandam Albigensium hæreticorum perfidiam. » Legendus Stephanus epistola 218, ubi celebratur Odo a nobilitate generis, honestate, auctoritate dignitatis est et prudentia. Exstant ad eum Petri Blesensis epistolæ 160 et 227, præter eam de qua in superioribus. Ex his autem omnibus liquido constat quam temere Rigordus libro *De gestis Philippi Augusti*, et sanctus Antonius tomo XVII, cap. 9, scripserint Odonem a Mauritio decessore suo moribus et vita longe dissimilem fuisse, cum ab omnibus sui ævi scriptoribus inter celeberrimos, sapientissimos ac piissimos sui temporis antistites annumeretur. Quam bene hanc in rem observavit Antonius Pagi (42), scriptores quandoque calamo abuti et falsa narrare !

(42) Tom. IV, p. 715.

ODONIS DE SOLIACO

PARISIENSIS EPISCOPI

SYNODICÆ CONSTITUTIONES

(MANSI, *Concil.*, XXII, 675.)

In nomine sanctæ Trinitatis incipiunt prohibitiones et præcepta observanda ab omnibus sacerdotibus, data a venerabili Odone Parisiensi episcopo.

CAP. I. De modo et tempore celebrandi synodum. C

1. Fit Jovis in luce synodus quæ proxima Luca.
Lux Jovis hac replicat tertia Pascha sequens.

In principio synodi, antequam cantetur, *Veni, creator Spiritus*, quærat utrum præsentibus sint abbates et sacerdotes qui tenentur synodo interesse. Et hoc facto incipiat episcopus alta voce, *Veni creator*; quo finito dicantur orationes, his precibus præcedentibus, *Pater noster*; *Et ne nos, etc. Benedicamus Patrem, etc. Post partum, etc. Lætamini in Domino, etc. Fiat pax, etc. Dominus vobiscum, etc. Oratio, Omnipotens sempiternus Deus, qui dedisti famulis tuis, etc. Actiones nostras, quæsumus, Domine, etc. Deus qui salutis æternæ, etc. Propitiare, quæsumus, Domine, nobis famulis tuis per sanctorum tuorum, quorum corpora vel reliquiæ in ecclesia præsentibus requiescunt, merita gloriosa, ut eorum pia intercessione ab omnibus semper protegamur adversis. Infirmi-tatem nostram, quæsumus, Domine, respice, etc. Deus a quo sancta desideria, etc. Per Dominum, etc. Finitis orationibus residebunt, et legetur lectio; qua lecta fiet sermo.*

(43) Id est, venam aperiri faciat quispiam ad sanguinem eliciendum prætextu morbi, ut forte criminis

CAP. II. De eodem.

1. Finito sermone, licentiabit episcopus laicos et scholares, et alios clericos qui non debent synodo interesse. Hoc facto, legantur præcepta synodi.

2. His expletis, dicantur capitula quæ sunt addenda, et in fine districtè præcipiatur ut serventur sacerdotibus. Deinde sequuntur preces pro necessitate locorum et personarum.

3. Districtè præcipitur sacerdotibus ut jejuni intrent synodum; in jejuniis enim debet fieri et oratione.

4. Districtè præcipitur ut induti albis et stolis intrent synodum illam, quæ celebratur tempore paschali; illam vero quæ fit Septembri, superpellicis tantum et stolis.

5. Prohibetur sacerdotibus, ne causas adducant ad synodum, aut aliqua negotia quæ non pertinent ad quosdam, et ne sibi tunc minuatur (43), cum debent synodo interesse, prohibetur.

6. Præcipitur districtè, ut omnes presbyteri, maxime curam animarum habentes, veniant ad synodum, alicujus consensu absens synodo, contumaciæ non damnetur.

nodum; et si gravi infirmitate detenti, aut alia necessitate inevitabili, venire non potuerint, suum capellanum mittant, aut clericum, loco suo.

7. Præcipitur in eundo et redeundo a synodo honeste ambulent presbyteri, et honesta quærant hospitia, ut in eis circumspecte se habeant, ne status clericorum vertatur in contemptum et opprobrium populo. Præcipimus in virtute Domini nostri et Dei, et obedientiæ, ut honor maximus et reverentia debita singulis sacramentis sanctæ Ecclesiæ, præcipue a sacerdotibus et clericis, exhibeantur, et ut laici similiter exhibeant in quantum sacerdotes moneant eos et exhortentur.

CAP. III. Capitula baptismum tangentia.

1. Baptismus cum reverentia et honore celebretur, et cum magna cautela, sub hac forma : *N. ego baptizo te, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.* Et caveat maxime in distinctione verborum et in prolatione, in quibus tota virtus consistit sacramenti et salus puerorum. Et in Romano sub eadem forma doceant frequenter sacerdotes, laicos baptizare debere pueros in necessitate; et post inundationem ea faciant sacerdotes pueris quæ solent fieri post immersionem.

2. Pro baptismo nihil omnino ante exigatur, sed post laudabilis consuetudo exigi potest.

3. Fontes sub sera clausi custodiantur propter sortilegia. Chrisma similiter et sacrum oleum sub clave servetur.

4. Semper sacerdos interroget laicum diligenter, cum in necessitate baptizaverit puerum, quid dixerit et quid fecerit. Et si invenerit laicum discrete et modo debito baptizasse, et formam verborum in Romano integre protulisse, approbet factum: sin autem non, baptizet puerum modo debito. Et hic est modus: *Petre, si es baptizatus, non te baptizo; si non es baptizatus, ego baptizo te, etc.*

5. Ad elevandum parvum de fonte, tres ad plus recipiantur; quod enim amplius est, a malo est.

CAP. IV. Capitula de sacramento confirmationis.

1. Sacerdotes frequenter moneant populum ad confirmationem puerorum.

2. Post baptismum debet suscipi sacramentum confirmationis.

3. Quod si confirmandus adultus fuerit, confiteatur prius, et postea confirmetur.

4. Sæpe dicatur laicis ne expectent diu ad confirmandum pueros adventum episcopi, sed ducant eos ad eum, nisi adesse audierint prope; et quod possent nomina mutari pueris, si velint, in confirmatione, aut si visum fuerit expedire.

5. Nullus sacerdos confirmare aut consecrare virgines præsumpserit; solius episcopi est confirmare, virgines consecrare, ecclesias dedicare, ordines dare.

CAP. V. Capitula de sacramento altaris.

1. Summa reverentia et honor maximus sacris altaribus exhibeatur, et maxime ubi sacrosanctum corpus Domini reservatur et missa celebratur.

2. Linteamina altaris et indumenta sæpe abluantur, ad reverentiam et præsentiam Salvatoris nostri et totius curiæ cœlestis, quæ cum eo præsens adest quoties missa celebratur.

3. Calices quibus infirmi communicantur decorentur, et mundi custodiantur, ut devotius communicent infirmi.

4. Ampullulæ vini et aquæ in ministerio altaris mundæ et integræ habeantur; similiter ampullulæ chrismatis et olei sancti.

5. Non permittant presbyteri diacones (comminatur episcopus eis qui hoc non servant) deferre infirmis sacrosanctum corpus Domini, nisi in necessitate, cum sacerdos absens fuerit; sed semper sacerdos cum magna reverentia et maturitate deferat in pixide eburnea bene clausa, propter casum, et cum lucerna præcedente, cantantes (44) septem psalmos pœnitentiales cum litania pro infirmo, eundo et redeundo. Si longa via fuerit, addant quindecim psalmos et alias orationes: sic enim debitum persolvunt infirmo, et audientes invitant ad exhibendam Deo reverentiam et honorem et orationem.

6. Frequenter moneantur laici ut, ubicunque viderint deferri corpus Domini, statim genua flectant tanquam Domino et Creatori suo, et junctis manibus, quoadusque transierit, orent.

7. In pulchriori parte altaris cum summa diligentia et honestate sub clave sacrosanctum corpus Domini custodiatur.

8. Nulli clerico permittatur servire altari male ornato [F. nisi more servato] in majori ecclesia, ut nisi in superpellicio aut cappa clausa.

9. Nullus bis in die missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate.

10. Nullus antequam matutinas dixerit canonicas, et Primam, præsumat absque aliqua necessitate celebrare missam.

11. Ad horas beatæ Virginis semper tertius versus dicatur, capitulo, ut observat H. S. Maria mater gratiæ, et cantentur in ecclesia cum nota et devotione, vel in regendo an cavendo.

CAP. VI. Capitula de confessione.

1. Sacerdotes circa confessionem maximam curam adhibeant et cautelam, scilicet ut diligenter peccata inquirant; usitata, sigillatim; inusitata, non nisi a longe per aliquam circumstantiam, sic tamen ut ex peccatis detur materia confitendi.

2. Ad audiendum confessiones communioem [al. eminentem] locum in ecclesia sibi eligant sa-

(44) Sacerdotem intelligit cum comite clerico et aliis quotquot adeunt.

cerdotes, ut communiter ab omnibus videri possint; et in locis abditis, aut extra ecclesiam, nullus recipiat confessiones, nisi in magna necessitate vel infirmitate.

3. In confessione habeat sacerdos vultum humilem, et oculos ad terram, nec aspiciat vultum confitentis, maxime mulieris, causa debitæ honestatis, et patienter audiat quæ dixerit in spiritu lenitatis, et ei pro posse suo pluribus modis persuadeat ut confiteatur integre; aliter enim dicat ei nihil valere.

4. *Incestum faciens, deflorans, aut homicida, Pontificem quæras; papam, si miseris ignem. Sacrilegus, patris percussor, vel Sodomita, Si percussisti clericum, Simonve fuisti.*

5. Sacerdotēs majora reservent majoribus in confessionibus, sicut homicidia, sacrilegia, peccata contra naturam, incestum et stupra virginum, injectiones manuum in parentes, vota fracta, et hujusmodi.

6. Sunt tria in quibus nullus habet potestatem absolvendi, nisi dominus papa vel ejus vicarius, nisi in necessitate, scilicet in injectione manuum in clericos vel quosvis religiosos, in incendio, per quam sententiam sunt vocati Simoniaci; nihilominus tamen talium rei remittendi ad episcopum.

7. In dubiis semper confessor consulat episcopum aut sapientes viros, nisi ex necessitate; quorum consilio certificatus, solvat securius aut liget, maxime prælatos suos.

8. Audita confessione, semper confessor interroget confitentem si velit abstinere ab omni mortali; aliter vero non absolvat eum, nec injungat ei pœnitentiam, ne inde confidat, sed moneat ut iterum faciat quidquid boni poterit, ut Deus cor illius illustret ad pœnitentiam.

9. In injungendis parvis pœnitentiis sibi caveant sacerdotes; secundum enim qualitatem culpæ et possibilitatem confitentis debet esse qualitas pœnitentiæ; alioquin quod minus est requiretur ab eis.

10. *Cum furto raptus, cum fenore Simonis actus, De sic possessis eleemosyna fit ab ipsis.*

11. In furto, rapina, usura, fraude sibi valde caveant sacerdotes: non alias injungant pœnitentias, scilicet missarum, eleemosynarum, et hujusmodi, priusquam reddiderint; non enim tale dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.

12. Nullus missas quas injunxerit celebret, nec tricenarium nec annuale, et pro minus nullus triennale et quinquennale.

13. Frequenter presbyteri moneant ad confessionem, et præcipue ab initio Quadragesimæ instanter præcipiant venire generaliter ad confessionem.

14. In confessione caveant sibi confessores ne

(45) Vide concilium Nannetense, cap. 4.

inquirant nomina personarum cum quibus peccaverint confitentes, sed circumstantias tantum et qualitates; et si confitens indicaverit, arguat eum confessor, et secretum illud teneat sicut confitentis peccatum.

15. Nullus ira, vel odio, vel etiam metu mortis in aliqua audeat revelare confessionem signo vel verbo ullis, generaliter vel specialiter, ut dicendo: « Ego scio quales estis. » Et si revelaverit, absque misericordia debet degradari.

16. Omnes præcipiant instituta jejunia servari, ut jejunium Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Vigiliarum, nisi ex magna et rationabili causa contra fiat, et sextæ feriæ; ex debito enim tenentur facere talia jejunia.

CAP. VII. Capitula circa matrimonium.

1. Matrimonium cum honore et reverentia celebretur, nec cum risu et joco; nec contemnatur, etiamsi secundæ et tertiæ fiant; autequam fiat, semper tribus Dominicis aut tribus festivis diebus æque distantibus, quasi tribus edictis, perquirat sacerdos a populo sub pœna excommunicationis de legitimitate sponsi et sponsæ qui debent conjungi, et ante fidem datam de contrahendo matrimonio, et ante hæc tria edicta nullus audeat aliquo modo matrimonia celebrare.

2. Prohibeant firmiter laicis, per excommunicationem, sortilegia fieri; malefici quoque et celantes consanguinitatem et alia impedimenta matrimonii, votum, ordinem, consanguinitatem, affinitatem, disparem cultum, compaternitatem, quæ tantum quatuor a matrimonio excludit personas, compatrem, commatrem, filiolum, et fratrem et sororem spirituales, scilicet, filium vel filiam patrini [*Suppl. excommunicati publicentur.*]

3. Nullus sacerdos audeat perficere matrimonium in casu dubio, inconsulto episcopo, sed ad eum semper referat omnes matrimonii dubietates, si opus fuerit.

4. Prohibetur districte sub pœna suspensionis ne ullus sacerdos aut capellanus exigat aliquid ante benedictionem nuptialem, sive pro testimonio ferendo, sive pro matrimonio celebrando, occasione ferculorum quæ debentur pro nuptiis; celebrato autem matrimonio recipiat fercula sua, et exigat, si necesse fuerit, sicuti consuetum est.

5. Prohibeat sacerdos in ecclesia publice sub excommunicatione ne alter conjugum transeat ad religionem, aut recipiatur nisi per episcopum.

CAP. VIII. De sacramento extremæ unctionis (45).

1. Cum reverentia deferatur oleum sanctum ad infirmos, et eos ungant sacerdotes cum magno honore et orationum celebritate quæ ad hoc sunt ordinatæ, et nihil inde penitus exigatur, sive a paupere, sive a divite: sed si quid gratis datum fuerit, gratis accipiant.

2. Ad sacramentum extremæ unctionis moneant

populum sacerdotes, non tantum divites et senes, sed pauperes et juvenes omnes tempore discretionis, maxime a quatuordecim annis et supra, et ad omnes communiter, ut se paratos exhibeant, cum necesse fuerit.

3. Doceant frequenter populum hujusmodi sacramentum licite iterari, et sæpe recipi, scilicet in qualibet magna infirmitate unde metus est mortis; et post susceptum licite reverti ad opus conjugale eum qui convaluerit de infirmitate.

4. Librum qui dicitur *Manualis* habeant singuli sacerdotes parochiales, ubi continetur ordo servitii extremæ unctionis, cathechismi, baptismatis et hujusmodi.

5. Habeant singuli Canones pœnitentiales, et ordinarium officium Ecclesiæ, secundum usum et modum qui servatur in ecclesia majori.

6. Moneantur sacerdotes ne testamenta sua ordinent per manum laicalem, et ipsi frequenter prohibeant laicis ne sua testamenta faciant sine præsentiâ sacerdotis, dicat episcopus quod non faciant eis in unum (46).

Hic incipiunt communia præcepta synodalia.

1. Præcipitur sacerdotibus ut omnes redditus et possessiones ecclesiæ scribant in missalibus suis, et prohibetur penitus presbyteris et parochianis ne de his quæ sunt ecclesiæ aut presbyteris alienant ab ecclesia, nisi per consilium episcopi.

2. Prohibetur districte ne pro interragio corpus sepeliri differatur, sed post sepulturam exigant laudabiles consuetudines. Idem dicimus de similibus.

3. Quicumque reædificaverit in cœmeterio excommunicetur, si principalis pars domus per se ceciderit.

4. Tribus diebus continuis vocetur excommunicandus, et nisi justitiæ se obtulerit, et fidem dederit quod veniet ad diem sibi assignatam, ac diem adversario nuntiaverit, excommunicetur: et excommunicatus nullo modo absolvatur, nisi modo a majori, præterquam in articulo mortis, et tunc tamen data cautione, quod stabit iudicio Ecclesiæ.

5. Presbyteri super citationibus faciendis credant his qui dederint fidem; sed super excommunicationibus faciendis non credant sine litteris. Sententias audacter ferant, latas districte servent, ut citius quam sententiæ deficiant, nemini parcentes, aut timore, aut amore, nec pro absolutis eos habeant, nisi eis bene constiterit.

6. Mortuæ in partu scindantur, si infans credatur vivere; tamen si bene constiterit de morte earum.

7. Sacerdotes audito parochianorum suorum obitu, statim absolvant eos cum psalmis pro defunctis, et collecta.

8. Item inhibetur ne faciant designationes ecclesiarum in manu abbatum, vel quorumlibet patronorum, sed in manu episcopi vel prælati sui.

9. Non permittantur prædicatores super arcas celebrare, nec pulsare campanas per vicos, nec loqui in ecclesiis, nec præsentare reliquias, sed tantum deferant ferenda, et sacerdotes pro illis loquantur.

10. Exhortentur populum semper presbyteri ad dicendam Orationem Dominicam, et *Credo in Deum*, et salutationem beatæ Virginis.

11. Moneant semper populum, et maxime mulieres, ne faciant vota sua, nisi cum magna deliberatione, et assensu virorum, et consilio sacerdotum.

12. Nullus sacerdos vel capellanus teneat in domo sua aliqua occasione mulierem, nisi sit mater aut soror, aut talis de qua visum sit episcopo quod careat omni suspitione inhonesta.

13. Prohibetur penitus universis sacerdotibus ludere cum decimis, et interesse spectaculis, vel choreis assistere, et intrare tabernas causa potandi, et sine amictu, scilicet cappa vel pallio vel superpelleo, et comite clerico vel laico intrare domos alienas, aut discurrere per vicos et plateas, et ne habeant cappas alatas et vestes inordinatas omnino prohibetur.

14. Nullus clericus vel regularis accipiat decimam de manu laici, nisi per manum episcopi.

15. Nullus clericus fidejubeat Judæo vel feneratori, nec obliget pro pignore aliquo modo ornamenta ecclesiæ vel libros Judæo.

16. Nullus recipiatur ad prædicandum, nisi sit authentica persona, vel ab episcopo vel archidiacono missus.

17. Nullus clericus faciat jusjurandum antequam fuerit episcopo præsentatus.

18. Frequenter moneantur laici ut non retineant decimas, quas in periculum animarum suarum retinent.

19. Nullus clericus potest sibi retinere decimas jure hæreditario possessas; sed auctoritate episcopi possunt clerici fructus recipere, ita tamen quod semper laborent, et quod ad ecclesiam revertantur.

20. Die Dominica præcedente, synodum sacerdotes qui capellanos non habent in suis parochiis, semper inquirent publice in ecclesia si qui sint infirmi in parochia, et tertia sequenti die visitent eos, si aliqui fuerint infirmi, etiam non requisiti, et faciant quidquid fuerit ad salutem animarum, ne mora quam facturi sunt in synodo fiat occasio periculi; eorum nihilominus tamen etiam saluti procurantes provisionem, quam solent facere per capellanos vicinos qui remanent, et diaconos proprios.

21. Sacerdotes die octavo semper renovent sacramenta ad fontem benedictum oleo et chrismate, et sanctam eucharistiam, ne vetustate aliqui ad indevotionem moveri valeant aut errorem.

22. Si negligentia e venerit ut, prælecto Canone

(46) Locus hic corruptus est, et deest quidpiam.

et peracta consecratione, nec vinum nec aqua reperitur in calice, debet statim infundi utrumque, et sacerdos reiterabit consecrationem ab illo loco Canonis: *Simili modo postea quam cœnatum est.* (Luc. xxi), usque ad finem, ita tamen ut illas duas cruces omittat quas singulariter fecit super panem. Quod si de simplice vino vel de aqua sine vino fiat consecratio, vinum reputatur pro sacramento, sed aqua non reputatur; et ideo ista negligentia de aqua posita sine vino, major, et majori pœnitentia emendanda est.

23. Si quid ceciderit de sanguine Domini super corporale, rescindendum est ipsum corporale, et in loco reliquiarum observandum; si palla altaris indincta fuerit, rescindenda pars illa, et pro reliquiis servanda. Si super infulam, casulam, vel super albam decurrat, similiter fiat. Si super quodlibet vestimentum, comburenda est pars illa, et pulvis in sacrarium reponendus est; si vero in terram ceciderit, lingenda est terra; est tergendus et radendus locus ipse, sive lapis, sive lignum, sive terra, et pulvis in sacrario reponendus.

24. Porro si in ipsum sanguinem musca, vel aranea, vel aliquid tale ceciderit, quia non sine vomitu et periculo corporis aliquando sumi potest, igne cremandum est, et tunc sanguis Domini sumatur; illud tamen quod intus ceciderit prius debet in calice vino perfundi, et quanto cautius fieri poterit, abluui, et postea super piscinam comburi, et illam abluionem sacerdos sumat. Quod si de corpore Domini super quodlibet aliud vestimentum, non incidatur, sed vino abluatur, et a ministro sumatur vinum ipsum. Quod si in [*f. id*] primo datum rejicitur, prout diligentius poterit recipiat, et conjunctum cum vino in calice sumatur; sed integrum sumi non potest, eo quod ore alterius projectum est.

25. Reus autem hujus negligentiae, et qui cum eo particeps fuerit culpæ, competenti subjaceat disciplinæ; si autem supra lignum vel lapidem ceciderit, modus supradictus de sanguine Domini tenendus est.

26. Prohibetur sacerdotibus ne nimis festinent venire Parisios occasione synodi, et ne magnam faciant moram sese visitando et reficiendo tam in via quam in civitate. Quidam enim iter arripiunt præcedenti Dominica, vel a die Lunæ, summo mane, et moram faciunt usque ad sequentem Dominicam, et magnum imminet periculum saluti animarum.

27. Districte præcipitur ut quilibet sacerdos habeat in celebratione missæ, propter munditiam vestimentorum circa altare, unum manutergium.

28. Præcipitur presbyteris ut cum in Canone missæ inceperint: *Qui pridie*, tenentes hostiam, ne elevent eam statim nimis alte, ita quod possit ab omnibus videri a populo, sed quasi ante pectus detineant, donec dixerint: *Hoc est corpus meum* (Matth. xxvi); et tunc elevent eam, ut possit ab omnibus videri; et post talem susceptionem tam corporis

A quam sanguinis, et vini puri, aliquantum ab ex-
puendo abstineant; et si abstinere non possunt, in piscinam hoc faciant suaviter et urbane: vinum autem potius rubeum ministretur in calice, propter similitudinem albi vini cum aqua.

29. Prohibetur districte sacerdotibus ne habeant secum prolem quam in sacro ordine susceperint propter scandalum; et ne in suis domibus habeant scaccos et aleas vel decios, omnino prohibetur.

30. Prohibetur districte sacerdotibus ne accipiant gazeras vel admodiationes, nisi de decimis, quoniam esset species negotiationis, et ne habeant in pallis suis pecias nisi blavi vel nigri coloris.

31. Similiter præcipitur presbyteris quod immobilia de bonis ecclesiæ acquisita ecclesiis suis tantummodo legent (nam de jure aliud facere non possunt); de mobilibus vero suis rationabile faciant legatum.

32. Item præcipitur sacerdotibus ut frequenter Dominicis et aliis festivis diebus in aliqua parte sermonis proponant fideliter populo Symbolum fidei, et eis diligenter distinguant articulos fidei, et in singulis confirmant populum, auctoritatibus et rationibus sacræ Scripturæ pro posse suo propter hæreticos.

33. Sciatis quod excommunicati sunt omnes illi in synodo qui fidem dederunt vel acceperunt de celandis matrimoniis; et excommunicatio ista recitetur in parochiis a singulis sacerdotibus.

34. Prohibetur sacerdotibus ne habeant capellanos habentes cappas manicatas, sicut nec ipsæ personæ debent habere; præcipitur enim omnibus habentibus ecclesias ut ad singula tempora ordinum se ordinandos offerant; et hoc intelligitur in juramento quod fecerunt.

35. Item præcipitur sacerdotibus districtissime, et sub pœna magnæ emendæ, ut custodiant præcepta synodalia quæ scripta sunt in libellis suis. Quidam enim, licet jam elapsi sint tres anni ex quo prædictos libellos habuerunt, ita sunt negligentes, quod nondum habent pixidem eburneam, nec tabernaculum ubi reservetur cum honore corpus Domini, nec fontes sub clave, nec chrisma vel oleum in aliqua capsula.

36. Prohibeant sacerdotes ne fiant choreæ, maxime in tribus locis: in ecclesiis, in cœmeteriis et in processionibus.

37. Prohibeant sacerdotes per excommunicationem, et maxime tempore vindemiarum, singulis diebus Dominicis, ne aliquis Christianus retineat apud se marchum vindemiarum, quem Judæi calcant aliquo modo, propter illam horribilem immunditiam quam in contemptum sacramenti altaris faciunt; et si remanserit, detur porcis, vel expandant ad opus pro fimo.

38. Prohibeant per excommunicationem sæpe ne carnifices permittant Judæos laniare carnes suas, nisi totum detineant Judæi.

39. Item districte præcipitur presbyteris ne ho-

stias, licet non sacratas, dent pueris ullo modo; et A
inhibetur ne celebrent sine caligis.

40. Item prohibetur districte ne sacerdotes cultel-
lum portent cum cuspidem, nec clerici eorum.

41. Item districte prohibetur sacerdotibus ne
permittant prædicare aliquos ignotos sive illittera-
tos, etiam extra ecclesiam, sive in viis, sive in pla-
teis, sive in aliis locis parochiæ suæ; et sæpe de
Dominicis diebus sacerdotes moneant, et etiam sub
pœna excommunicationis inhibeat parochianis
suis ne tales audiant, propter pericula hæresum et
errorum quos seminant.

42. Item districte præcipitur presbyteris quod mo-
neant parochianos suos et parochianas, quod pro-
videant Ecclesiæ Parisiensi, quæ multum indiget
albis, et stolis, et toallis, et hujusmodi.

43. Item moneant sollicite et assidue parochianos
suos ut in Albigenses hæreticos se accingant, et ite-
rum eandem habebunt indulgentiam quam alias
habuerunt.

44. Item moneant presbyteri sub pœna excom-
municationis omnes illos qui crucem habuerunt, et
votum suum non sunt prosecuti, quod crucem suam
et proponant resumere, et portent.

45. Item præcipitur omnibus presbyteris quod
excommunicent in generali omnes illos qui fecerunt
conspiraciones contra presbyteros suos vel contra
ecclesias suas.

46. Item præcipitur presbyteris ut cum aliquis
confitetur eis se fidem dedisse alicui mulieri de ma-
trimonio contrahendo cum ea, et post fidem datam
cognovit eam, non dent ei licentiam contrahendi
cum alia, quoniam sequens carnalis copula cum illa
cui fidem dedit matrimonium confirmavit.

47. Item districte præcipitur presbyteris, et sub
excommunicatione, ne aliquos matrimonio clande-
stino jungant vel benedicant.

48. Item excommunicentur omnes illi qui faciunt
se conjungi clandestine, aut benedici, et omnes illi
qui interesse præsumunt sacerdotes.

49. Item præcipitur presbyteris ut, quoties du-
bium erit quando aliqua jejunia vel processiones
institutæ fieri debent, sicut in festo sancti Marci,
petant a decano loci, et sine ejus consilio ea facere
non præsumant.

50. Item præcipitur presbyteris ut quando mu-

(47) Male has constitutiones Binius retulit ad Gre-
gorii VIII pontificatum, qui obiit an. 1187, cum
Odo Parisiensis episcopus non fuerit nisi post no-

lieres post puerperium veniunt ad purificationem,
dent eis tantummodo panem benedictum, et corpus
Domini eis nullo modo propinent, nisi expresse
petant, et prius confessæ fuerint.

51. Item moneant presbyteri parochianos suos in
confessionibus et in prædicationibus suis ut saltem
semel in anno peregrinando visitent ecclesiam Pa-
risiensem.

52. Præcipitur districte omnibus presbyteris ut
pro domino rege faciant specialem commemoratio-
nem, quando poterunt.

53. Item præcipitur presbyteris quod singuli scri-
bant nomina parochianorum suorum confratrum
Ecclesiæ Parisiensis, et etiam scribant pro quanto
quilibet est confrater.

B 54. Item præcipitur presbyteris ne recipiant
capellanos sine conscientia episcopi vel archidia-
coni.

55. Item præcipitur presbyteris quod nihil exigant
a parochianis suis, eo quod testimonium dant pro
eis, quando debent matrimonium contrahere.

56. Item prohibetur districte ne diaconi ullo
modo audiant confessiones, nisi in arctissima ne-
cessitate; claves enim non habent, nec possunt
absolvere.

57. Præcipimus omnibus decanis quod inquirent
de cætero, et in scriptum redigant nomina omnium
presbyterorum qui in decanatibus suis decedent,
eaque deferant ad synodum recitanda, ut oremus
pro eis, et moneantur singuli presbyteri ut faciant
servitium speciale: hoc enim libentissime debent
facere, quia, cum decesserint, fiet similiter pro eis.

58. Item districte præcipitur presbyteris omni-
bus quod excommunicent ter in anno, scilicet in
Pascha, in Nativitate Domini, et in festo Ecclesiæ,
omnes illos qui scienter celant feuda Paris., et
omnes illos qui sciunt super hoc aliquid, nisi illud
revelaverint Parisiensi episcopo vel ejus manda-
tario.

59. Item præcipimus singulis presbyteris quod
annuatim, idque in crastino S. Trinitatis, anniver-
sarium omnium confratrum B. Mariæ per totam
Parisiensem diocesim celebretur.

D (60) Præcipimus ut moneantur non Judæis præ-
stare rotas, secundum quod præceptum est; alio-
quin compellantur per excommunicationem (47)

venem ut minimum annos. Mauritio enim successit,
qui anno demum obiit 1196.

Gabr. COSSART.